

Küçük Bir Kız Tanıyorum Altı Yaşında

Nezihe Meriç (Gemlik, 28 Şubat 1924 – İstanbul, 18 Ağustos 2009) Karayolları mühendisi olan babasının görevi nedeniyle çocukluğu, doğudan batıya Anadolu illerinde geçti. Eskişehir Lisesi'nden (1943) sonra İÜEF Türk Dili ve Edebiyatı ile aynı üniversitenin Felsefe bölümlerine devam etti (1945). Verda Ün'le piyano çalıştı; Heybeliada İlkokulu'nda müzik öğretmenliği yaptı (1946-1954). Ankara'da, eşi Salim Şengil'in kurucusu olduğu Dost Yayınları'nın ve *Dost* dergisinin yönetiminde görev aldı (1957-1973). Bu tarihten sonra İstanbul'da yaşadı.

İlk öyküsü (*Bir Şey*) *Seçilmiş Hikâyeler* dergisinde çıktı. *Korsan Çıkmazı* ile 1962 TDK Roman Ödülü'nü, *Bir Kara Derin Kuyu* ile 1990 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, *Yandırma* ile 1998 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü, *Çavlanın İçinde Sessizce* ile 2004 Dünya Kitap-Yılın Telif Kitabı Ödülü'nü, son olarak da 2007 Mersin Kenti Edebiyat Ödülü'nü aldı. *Alacaceren, Les Matins de Benguisu* adıyla Fransa'da yayımlandı (*L'Inventaire*, Paris 2005).

Emine Bora (İstanbul, 1970) Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü mezunu. 1993-2004 yılları arasında üç kişisel resim sergisi açtı; 2012'de "Yalçın Emiroğlu'ndan Günümüze 'Doğan Kardeş'le Büyümek" adlı karma sergide yer aldı. 1994 yılından beri çeşitli yayınevleri için çocuk kitapları illüstrasyonları yapıyor. *Bando, Doğan Kardeş, Milliyet Çocuk* gibi dergilerde çizimleri yayımlandı. Hem yazıp hem resimlediği *Dostum Badi* ve *Ali'nin Sıkıntısı* adlı iki çocuk kitabı var. 1999 yılından bu yana *Metis Yayınları*'nda editör ve kapak tasarımcısı olarak çalışıyor.

*Nezihe Meriç'in
YKY'deki kitapları:*

Edebiyat

Yandırma (1998)
Toplu Öyküler I (1998)
Toplu Öyküler II (1998)
Korsan Çıkmazı (1999)
Alacaceren (2003)
Toplu Oyunlar (2003)
Çavlanın İçinde Sessizce (2004)
Çisenti (2005)
Gülün İçinde Bülbül Sesi Var (2007)

Doğan Kardeş

Küçük Bir Kız Tanıyorum Altı Yaşında (1992-2016)

NEZİHE MERİÇ

Küçük Bir Kız
Tanıyorum
Altı Yaşında

Resimleyen
Emine Bora

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 132
Doğan Kardeş - 28

Küçük Bir Kız Tanıyorum Altı Yaşında / Nezihe Meriç
Resimleyen: Emine Bora

Kitap editörü: Filiz Özdem

Grafik uygulama: Süreyya Erdođan

Baskı: Altan Basım Ltd.
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Sit. 222/A Bağcılar / İstanbul
Tel: (0 212) 629 03 74 Faks: (0 212) 629 03 76
info@altanbasim.com
Sertifika No: 11968

(Bu kitabın 1., 2., 3., ve 4. baskıları 975-363-034-4 ISBN numarasıyla
Ceren İncesu'nun resimleriyle yapılmıştır.)

1. baskı: İstanbul, Haziran 1992

Aradaki baskılar: Çınar Yayınları

YKY'de yenilenmiş 5. baskı: İstanbul, Nisan 2016
ISBN 978-975-08-3642-8

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2016
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Kemeraltı Caddesi No: 4 Karaköy Palas Kat: 2-3 Karaköy 34425 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İÇİNDEKİLER

- Ayşe • 7
- Ayşeler Yeni Eve Taşınıyor • 19
- Ayşe'nin Anneannesi de Babaannesi de Var • 29
- Ayşelerin Apartmanına Taşınanlar Var • 37
- Yaşasın, Akşama Konuklar Geliyor • 49
- Müjde Bebek Doğuyor • 57
- Sevgili Dost Koltuk • 63
- Düşsel Bir Gezi • 69
- Hadi Evcilik Oynayalım • 76
- Mavi Çubuk da Mavi Çubuk • 83
- Bitişik Balkona Bir Abla Gelmiş • 92
- Sevgili Babaanne Geliyor • 99
- Ayşe Hep Düş Görür • 109
- Sokakta Şarkı Sesleri • 117

Ayşe

Yeryüzünde, adı Ayşe olan ne çok kimse vardır kim bilir. Kimse bilemez.

Ben bir tanesini tanıyorum. Bu, beş yaşını bitirip altısına basan küçücük bir kız.

O, benim bir parçam. Çünkü, benim bu öykülerimle geldi yeryüzüne.

Önümüzdeki yıl, okula başlayacak. Ama bu yıl, annesiyle babası işe gidince gün boyu evde yalnız kalacak. Küçücük kız mı yalnız kalacak? Evet. Öyle olması gerekiyor. Başka çare yok. Öyküleri okuyanlar bunun nedenini anlayacaklar. Bir de şunu anlayacaklar. Bu Ayşe, çok akıllı bir küçük kız. Nasıl bir çocuk mu? Şöyle: Ufak tefek. Beyaz değil. Kumral desen, o da değil. Kara kız hiç değil. Onu tanımlamak zor. Balrengi gözleri var. Bazen ela, bazen kahverengi salınıyor. Giydiği giysinin rengine göre değişiyor gözlerinin rengi de. İnsanın yüzüne, öyle derin derin, öyle dikkatle bakıyor ki, küçük bir kız mı, yoksa, ermiş yetişmiş, görmüş geçirmiş bir yetişkin mi şaşırıyor insan.

Yakınlarıyla, sevdikleriyle beraberken neşeli, konuşkan. Durmadan sorular soruyor, atlıyor, zıp-

lıyor, koşuyor. Oysa, tanımadıklarının ya da yeni gördüklerinin yanında, suskun, kapalı, utangaç bir çocuk oluyor. Bir de çok heyecanlı. Anlatılmaz. Yüreğini pır pır ettiren, yanaklarını solduran bir heyecan.

Uzun, açık kahverengi saçları var. Yumuşacık, ipeksi saçlar. Annesi onları tepesinden bağıyor. Ama o, çoğu zaman “acıdı” deyip çözüyor. Dağınık saçla gezmek hoşuna gidiyor herhalde. Bilinmez ki. Annesi ona, bu yüzden, “saçaklı” diyor. Olsun. Gültüveriyor Ayşe. Sonra saçlarını küçük bir baş hareketiyle, omzunun üzerinden arkaya doğru hafifçe savuruyor. Anne gülüyor. “Hasbam” diyor ona.

Kim bu Ayşe?

Bilmem ki!

Acaba ben miyim?

Ama olmaz ki. Ben yazarım. Kocaman biriyim.

Peki benim çocuğum mu?

Değil. Benim çocuklarım da büyük.

Peki kim bu Ayşe o zaman? Kim bu küçük kız?

Tam bilemiyorum. Ama onu çok seviyorum. Üstüne titriyorum. Bu öyküleri yazarken yüreğim sevgiyle kabarıyor. Seviniyorum. Çok eğleniyorum kendi kendime.

Ona bir ev kuruyorum.

Önce, iki yanı ağaçlı, gölgeli, serin bir sokak

seçiyorum. Öyle güzel bir sokak ki! Sessiz, dingin. Esinti, perdeleri hafif hafif uçuruyor. Kuşlar gelip geçiyor. Yolu bu sokağa düşenlerin, içleri erinçle doluyor. “Ne güzel bir sokak burası” diyorlar.

Ayşe, annesi babası, bu sokakta, çok yüksek olmayan bir apartmanın üçüncü katında, küçük bir dairede oturuyorlar. Yeni taşındılar. Apartmanların çoğunun önünde bahçesi var. Bir de, hemen hepsi balkonlu. Önde de, arkada da. Hatta, bazılarının yan tarafında, mutfak balkonu bile var. Üstelik hepsi çiçekler içinde. Bahçeler de öyle. Petunyalar, sardunyalar, ortancalar, margeritalar, kasımpatıları, sarmaşıklar, papatyalar... Parmaklıklardan taşan, duvarlara tırmanan bu çiçekler, sokağı renklendiriyor.

Yaşasın! Bu küçük kıza ne güzel bir sokak buldum. Sonra evi de yazacağım. En sevdiğim biçimde, içi sevgi dolu, sıcacık bir ev döşeyeceğim onlara. Ayşe, annesi ve babası için. Ev içleri ne güzeldir. Odalar, sofalar, pencereler, dolaplar, koltuklar, perdeler, halılar...

Bu Ayşe, çok akıllı bir çocuk sahiden. Bayılıyorum ona. Onunla düşsel bir konuşma yaparak, annesini babasını, onun gördüğü gibi yazabilirim. Kolay olur bu. Örneğin, şöyle sorarım ona:

“Ayşecim, annen evde mi?”

“Annem bankasına gitti.”

“Senin annen bankacı mı?”

“Evet. Hani o kocaman banka var ya, işte orası annemin bankası.”

“Ne zaman gelecek acaba, biliyor musun?”

“Akşamüzeri gelecek.”

“İşten çıkınca, hemen gelir mi dersin?”

“Hayır. Hemen gelemez. Çünkü çarşıya gidecek. Çok şeyler alacak.”

“E, ben dün gördüm anneni. Elinde kocaman torbalar vardı. Hepsinin içi tıka basa doluydu. Bugün gitmez artık çarşıya.”

“Gidecek. Çünkü, yarın akşam bize birçok konuk gelecek. Babamın arkadaşları gelecek, annemin arkadaşları gelecek, Buraklar gelecek. Annem birçok yemek yapacak.”

“Senin annen yemek yapmayı biliyor mu?”

“Aaa!”

“Neye gülüyorsun? N'oldu?”

“Anneler hiç yemek yapmasını bilmez olur mu?”

“Peki, sen yardım ediyor musun annene?”

“Tabii ediyorum. Maydanoz ayıklıyorum. Tepsi falan veriyorum. Biz annemle ikimiz hep iş yapıyoruz zaten.”

“Sahi mi? Ne güzel! Ne işler yapıyorsunuz bakalım?”

“Balkondan çamaşırları topluyoruz. Sonra onları kokluyoruz.”

“Aa, o da ne demek?”

“İşte öyle. Biz kokluyoruz.”

“Peki ne diye kokluyorsunuz? Çamaşır koklanırmı?”

“Tabii koklanır. Çünkü çok güzel kokuyor. Annem öyle söylüyor.”

“Hadi canım! Neyse. Başka?”

“Sonra, annem bana hep kitap okuyor.”

“O sayılmaz. Kitap okumak iş mi?”

“Evet. Babam öyle diyor.”

“Ne diyor?”

“Sen annesin, bu senin işin diyor.”

“Eh, mademki baban öyle diyor, hadi öyle olsun bakalım.”

“Benim annemin çok kitabı var. Babamın da var. Sizin de var mı?”

“Olmaz olur mu? Ben yazarım. Durmadan kitap okuyorum.”

“Benim annemle babam da hep kitap okuyorlar. Peki bakalım, onlar da mı yazar?”

“Yok. Her kitap okuyan yazar değildir ki.”

“Neden?”

“Öyle. Söyle bakalım şimdi, senin annen güzel mi?”

“Tabii güzel. Saçlarını omuzlarına dökünce en güzel. Ama, benim annem saçlarını hep arkadan bağlıyor.”

“Demek ki senin annen süslü bir hanım değil.”

“Hayır. Hiç de bile. Benim annemin çok güzel giysileri var. Yeni kot pantolonu bile var.”

“Peki söyle bakalım, senin annen mini etek giyiyor mu?”

“Tabii giyiyor. Biz annemle ikimiz dikiş dikiyoruz.”

“Hadi canım. İnanmam.”

“Neden? Ben doğru söylüyorum. Ben hiç yalan söylemem.”

“Ne iyi. Ben de yalan söyleyenleri hiç sevmem.”

“Ama babam söylüyor.”

“Aman yarabbi! Sahi mi?”

“Evet. Akşam yemeğe geleceğim diyor, gelmiyor. Annem de o zaman çok kızıyor.”

“Neyse biz mini eteğe dönelim. Annenin mini etekleri güzel mi? Gene neden gülüyorsun?”

“Annemin mini eteklerini söyleyeyim mi size?”

“Söyle bakalım.”

“Annem eski eteklerini, ama uzun eteklerini fırt diye kesiyor, sonra makinede dikiyor, mini etek oluyor.”

“Aa! Ne akıl.”

“Biz annemle ikimiz, süslenip püslenip gezmeğe gidiyoruz.”

“Öyle mi! Ne güzel. Demek ki annen seni çok seviyor.”

“Tabii seviyor. Bazen annem bana da ruj sürüyor.”

“A, hayır. İnanmıyorum.”

“Sürüyor ama, sonra kremli pamukla siliyor. Biz çok gülüyoruz. Annem bana apukurya maskarasına döndün diyor.”

“Ay o da ne demek, hiç işitmedim.”

“Annem öyle diyor. Arka apartmanda bir teyze var. O çok kocaman küpeler takıyor, yüzüne boyalar sürüyor. Bir de böyle, çok yüksek cambaz gibi ayakkabı giyiyor. Annem ona da öyle diyor.”

“Senin annen de çok akıllı. Bak neler biliyor.”

“Babam da akıllı.”

“Sahi mi? Nereden biliyorsun?”

“Çünkü benim babam, hep makinede yazı yazıyor. Sonra, telefonda adamlara bağılıyor.”

“A, yazık. Neden bağılıyor?”

“Amaa onlar da yanlış yapıyorlar. Dikkat etmiyorlar. Sonra evler yıkılır, yaa! Babam bir bağılıyor, onların ödü patlıyor.”

“Peki, baban da annen gibi güzel mi?”

“Biliyor musunuz, babamın gözlerinin rengi benimkinden. İkimizin bir örnek. Ama babam biraz şişko.”

“Neden gülüyorsun?”

“Annem babama hep şişko diyor.”

“Şişko mu?”

“Değil ama birayı çok içerse, ŐŐsko olacak. Böyle göbeđi olacak o zaman.”

“Ben senin babanı tanıyorum.”

“Ya! Kim peki?”

“Hasan Tütüncü. Sakallı. Bıyıkları kapkara.”

“Hayıııııı. Değil. Bilemediniz.”

“Peki ne renk?”

“Babamın sakalları da, bıyığı da benim saçının renginde.”

“Ne renk senin saın?”

“Şey, Şey rengi, ay, açık kahverengi.”

“Peki tamam. Kabul ediyorum. Ama gene de tanıyorum babanı. Gördüm ikinizi. Boyu senin boyun kadar. Öyle değil mi?”

“Aaaa! Hiç olur mu?”

“Neden gülüyorsun? Olmaz mı?”

“Tabii olmaz. Çok komik. Benim babamın boyu annemden uzun.”

“O zaman, annenin boyu senin kadar.”

“Őaka değil mi? Annelerin boyu ocuklarınkı kadar olmaz ki. Onlar büyük.”

Ayşe'nin annesi çok sevimli. Yüzü hep güler. Hep gülümseyerek, hiç kızmadan konuŐur. Öyle çok iÇi var ki, yorgunluktan yüzü soluyor. Gene de, glverir. Bankada çok iŐ yapıyor, evde çok iŐ yapıyor... Ama ne olursa olsun, Ayşe'ye vakit ayırıyor. Onunla oynuyor. Onu kuşağına alıyor, balkona

çıkıp akşam güneşine karşı oturuyorlar. Ayşe annesinin kucağına iyice yerleşiyor. Anne, başlıyor anlatmaya: Sokağı anlatıyor. Sokaktan geçenleri, karşı apartmanları, balkonları, çiçekleri, perdele-ri... Bazen öyle komik şeyler söylüyor ki, ikisi bir- den hah hah hah gülüyorlar. Anne Ayşe'nin saçla- rını öpüyor. İkisi beraber çok eğleniyor.

Karşı apartmanları, orada yaşayanları da an- latır anne. Onlar hakkında düşündüklerini... Ayşe gözünü kırpmadan dinler. Ara sokakları anlatır. İki apartman arasından görünen, arkadaki büyük caddeyi, sokak kedilerini, onların serüvenlerini, alışverişe çıkan kapıcıları, yoldan geçen satıcıları, birden havalanan kuşları, gökyüzünü, bulutlar- dan fal bakmayı, Ayşe'ye örmeyi düşündüğü sarı kazağı, akşama pişireceği kıymalı makarnayı, ak- lına ne gelirse her şeyi anlatır.

Anne anlattıkça, Ayşe anlar ki, evde yalnız kal- mak, sanıldığı kadar zor bir şey değil.

Anne bir de, sık sık şunu söyler: "En önemli- si, insanın beklediği bir şey olmasıdır." Çok doğ- ru. Örneğin Ayşe evde yalnız kalacak ama akşama gelecek olan anneye babayı bekleyecek. Gün or- tasında, uykuya yatmadan önce ya da öğle uyku- sundan kalkar kalkmaz anne telefon edecek. Ak- şamüzeri de baba.

Doğrusu Ayşe pek güzel idare ediyor evde yal-

nız yaşamayı. Bazen telefon çok çalıyor. O zaman gün daha çabuk geçiyor. Zil çalıyor, aa! Anne gelmiş bile.

Bir şey daha var. Evde tek başınayken insan, odalara girip çıkmak, evin seslerini, sessizliğini dinlemek, evi yaşamak çok değişik, çok hoş bir duygudur. Ayşe bunu iyi öğrendi.

Diyelim bu ev, kocaman bir kenttir. Kentte neler var? Yollar, parklar, dondurmacılar, büyük mağazalar, apartmanlar falan. Peki, evde ne var? Odalar, aralıklar, masalar, kapılar, sandalyeler... Evi bir kent gibi düşünmeyi becerebilirse insan, ohoooo, evin içinden tren bile geçer. Binersin trene, düüüt! Gidersin. Olamaz mı? Bal gibi olur. Haftada bir gün iş yapmaya gelen Gülizar Abla da biliyor bu oyunu. Temizlik yaparken, sandalyeleri peş peşe dizip tren yapıyor. Ayşe, Müge'yi alıp kucağına, kuruluyor trene. Sonra, Gülizar Abla, Ayşe, Müge, üçü birden bağırıyorlar: Düüüt! Çuf çuf çuuf! Öyle eğleniyorlar ki. Hep gülüyorlar. Gülizar Abla, gün boyu, durmadan güldürüyor Ayşe'yi. Yalnız bir kusuru var. Ayşe'ye çok yemek yediriyor. Masallar anlatıyor, komiklikler yapıyor, Ayşe'yi kandırıp lokmayı ağzına tıkıveriyor. Ama olsun! Ayşe Gülizar Ablasını çok seviyor.

Böylece, Ayşe bu yılı evde yalnız geçirecek. Çünkü anneyle babanın, anaokuluna paraları yetmiyor. Öyle bir pahalı ki!

Anne, Ayşe'ye durumu iyice anlattı. Ayşe, annesinin yüzüne baka baka, dikkatle dinledi. Dinledi dinledi, sonra, "Peki" dedi. "Ben büyüğüm. Kalabilirim." Ellerini bile çırpı.

Akıllı bir çocuk o. Bunu başarabilir.

Evde yalnız yaşarken, bazı sakıncalı durumlar da olmaz değil hani. Örneğin, sedirin üzerinde, üstü açık uyuyakalmak gibi. Eh, o kadar kusur kadı kızında da olur. Yaa! Demek bir zamanlar, kusursuz bir kadı kızı varmış. Annesi bir gün bu masalı anlatmalı Ayşe'ye.

Böyle bir kusur işlenince, iki aksırık, üç tıksırık, hemen gelsin bir bebe aspirini, bir bardak paşa çayı, işler yoluna girer. Ayşe, paşa çayını çok sever zaten.

Bazen de, gelir gider fıstık yerse insan, çikolataları atıştırır, yemek yemezse ne olur? Olanlar olur işte. Anne onun yemeğini hazırlayıp bırakmıyor mu? Bırakıyor. En sevdiği yemekleri yapıyor ona. Eh, yemez de hasta olursa, doğrusu keyfi bilir. Ne der anne: "Aptal olmayan her insan, başının çaresine bakmalıdır."

İşte bu öyküler, adı Ayşe olan, bu minicik, sevgili çocuğun, başının çaresine nasıl baktığının, okul öncesi, bir yılda, evde yalnız yaşamayı nasıl başardığının öyküleri.